

Asia: VN/23899/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot koskien HE luonnosta

Bioenergia ry pitää tarkoituksenmukaisena käynnistää direktiivin mukaisesti päästökauppa 2027 ja päästöoikeuksien palautukset 2028 alkaen ja ottaa järjestelmä käyttöön tätä silmällä pitäen. On todennäköistä, että järjestelmä on tulossa soveltamisalalle pidempiaikaisena, jolloin mukanaolo alusta alkaen on perusteltua. Kansalliselle poikkeukselle päästöoikeuksien palauttamisesta vuoteen 2031 on asetettu niin paljon hankalia ehtoja, että sen soveltamisesta saattaa olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Suhteessa Suomeen kohdistuviin EU-velvoitteisiin uusien perusskenaarioiden mukaan taakanjakosektorilla on vuoden 2030 tilanteessa tällä hetkellä n. 1,3 - 1,6 MtCO₂ päästökuilu, kun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa (2022) kaikkiaan pyrittiin n. 5,6 Mt päästövähennyksiin tavoitteiden saavuttamiseksi. Taakanjakosektorin sitovan päästövähennysvelvoitteen saavuttaminen kaipaa siten lisätoimia, jotta Suomi välttyy lainsäädäntöön liittyviltä sanktioilta.

Luonnoksen mukaan lakia fossiilisten polttoaineiden jakelun päästökaupasta sovellettaisiin laajasti yleisen päästökaupan ulkopuoliseen polttoaineen kulutukseen luovutukseen. Soveltamisalaan kuuluvat polttoaineet olisivat polttoaineverolain 2 ja 2a §:ssä sekä sähköverolain 2 ja 2a §:ssä tarkoitettut fossiiliset nestemäiset ja kaasumaiset polttoaineet pois lukien turve ja mäntyöljy. Bioenergia ry tukee tätä soveltamisalaa jakelijoiden päästökaupalle Suomessa. Painotamme kuitenkin, että soveltamisalan laajentaminen edellyttää hyvityksiä direktiiviin soveltamisalan ulkopuolella oleville toimialoille. Koska hyvitykset vaativat erillisen valmistelun ja varaukset budjetissa, tarvitaan selkeä poliittinen linjaus kustannusten hyvittämisestä ja hyvityksen pääperiaatteista samassa yhteydessä, kun hallituksen esitys hyväksytään.

Tilanteessa, jossa lain käsittely nyt on ja varsinainen päästöoikeuksien palautus alkaa vasta vuonna 2028, tulee päästöluvan hakuajan suhteen olla joustovaraa. Päästöluvan oikea-aikainen myöntäminen ei ole kynnyskysymys pääasian, eli päästöjen seurannan ja raportoinnin aloittamisen osalta heti 2025 alkaen.

Säännelty yhteisö

Palaute ehdotetusta säännellyn yhteisön määritelmästä ja velvoitteiden siirrosta sopimuksella sekä sääntelyn kohdetta koskevista vaikutuksista

Bioenergia ry katsoo, että kansallisessa toimeenpanossa on syytä kiinnittää huomiota järjestelmästä syntyviin hallinto- ja transaktiokustannuksiin. Tämä koskee erityisesti säännellyn yhteisön määritelmää sekä pienimpiä toimijoita ja näihin kohdistuvaa hallinnollista raskautta. Lain määritelmässä tulisi selkeästi todeta, että polttoaineiden loppukäyttäjät eivät ole tässä säänneltyjä yhteisöjä (riippumatta kulutuksen laajuudesta), vaan että sääntely kohdistuu jakelijoihin.

On perusteltua ottaa käyttöön yksinkertaistettu päästöjen tarkkailu- ja raportointimenettely pienille toimijoille (alle 1 000 tCO₂/a) direktiivin artiklan 30f mahdollistamalla tavalla.

Velvoitteiden siirron mahdollistaminen tuo yrityksille kaivattua joustavuutta, mutta edellyttää riittävän suoraviivaisia ja selkeitä pelisääntöjä ja menettelyjä sekä hyvää viestintää niiden soveltamisesta ja eri osapuolten vastuista.

Maa-, metsä- ja kalatalous

Miten ja kenelle mahdolliset hyvitykset tulisi toteuttaa erityisesti maa-, metsä- ja kalatalouden toimialoilla?

Direktiivin vähimmäissoveltamisalaa laajentava maa- ja metsätalouden polttoaineiden (mm. käyttö koneellisissa puunkorjuu- ja metsänhoitotöissä sekä haketuksessa) sisällyttäminen uuden päästökaupan soveltamisalaan lisää uusiutuvan, kestävä bioenergian tuotannon ja/tai käytön kustannuksia ja on siten perusteltua hyvittää täysimääräisesti ammattikäytössä.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolisille säännellyille yhteisöille tulisi kohdentaa jälkikäteen mahdollisimman automaattiset, edellisen vuoden päästöoikeuden toteutuneeseen keskihintaan perustuvat hyvitykset.

Liikennesektorin toimijat

Mitä vaikutuksia soveltamisalarajauksella on toimintaanne?

-

Miten mahdolliset hyvitykset niille yritysmuotoisille toimijoille, joiden käyttämä polttoaine tulee soveltamisalan piiriin, voisi toteuttaa?

-

Laurikka Harri
Bioenergia ry